

Дорошенко Тетяна

<https://orcid.org/0000-0002-8751-421X>

Web of Science Researcher ID JFJ-8766-2023

Scopus Author ID 57203247942

*Доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри мистецьких дисциплін,
Національний університет
«Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка
(Чернігів, Україна) E-mail: tatjanadoroshenko25@gmail.com*

РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В УМОВАХ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

У статті розглянуто проблему розвитку емоційного інтелекту майбутніх учителів музичного мистецтва в умовах використання інноваційних технологій у системі професійної мистецької освіти. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю формування емоційно компетентного вчителя, здатного до ефективного комунікації, творчої взаємодії, емоційної саморегуляції та створення сприятливого освітнього середовища в умовах сучасних соціокультурних трансформацій.

***Мета статті** полягає в обґрунтуванні педагогічного потенціалу інноваційних технологій у розвитку емоційного інтелекту майбутніх учителів музичного мистецтва та визначенні особливостей розвитку зазначеного феномену в умовах використання інноваційних технологій.*

***Методологія дослідження** ґрунтується на використанні комплексу загальнонаукових і спеціальних методів: аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення наукової літератури, систематизації психолого-педагогічних джерел, а також методів теоретичного моделювання й педагогічного прогнозування.*

***Наукова новизна** дослідження полягає в уточненні сутності розвитку емоційного інтелекту майбутніх учителів музичного мистецтва в умовах використання інноваційних технологій як інтегративного процесу, що поєднує емоційний, когнітивний, творчий і комунікативний компоненти професійної підготовки; обґрунтуванні педагогічного потенціалу інноваційних технологій у розвитку емоційного інтелекту студентів; визначенні особливостей розвитку емоційного інтелекту в умовах використання інноваційних технологій.*

***Висновки.** Розвиток емоційного інтелекту майбутніх учителів музичного мистецтва є важливою складовою їх професійної підготовки та необхідною умовою ефективного педагогічної діяльності. Обґрунтовано, що інноваційні технології мають значний потенціал у розвитку емоційного інтелекту здобувачів мистецької освіти. Визначені особливості розвитку емоційного інтелекту майбутніх учителів музичного мистецтва в умовах використання інноваційних технологій полягають у поєднанні емоційного та когнітивного компонентів, активізації творчої та комунікативної діяльності, посиленні рефлексивних процесів, індивідуалізації навчання, розвитку емоційної стійкості та створенні емоційно комфортного мистецько-освітнього середовища. Використання інноваційних технологій сприяє формуванню професійно значущих якостей, активізації емоційно-ціннісної сфери студентів, розвитку емпатії, емоційної саморегуляції, рефлексії та творчого мислення.*

***Ключові слова:** емоційний інтелект, майбутні вчителі музичного мистецтва, інноваційні технології, мистецька освіта, емоційна компетентність.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. У контексті реформування освіти та впровадження концепції Нової української школи особливою актуальністю набуває проблема розвитку емоційного інтелекту майбутнього вчителя музичного мистецтва. Професійна діяльність педагога-музиканта

безпосередньо пов'язана з емоційно-ціннісною взаємодією, творчою комунікацією, художньо-естетичним впливом на особистість учня та створенням сприятливого психологічного середовища в освітньому процесі. Саме тому рівень розвитку емоційного інтелекту значною мірою визначає успішність професійної діяльності майбутнього фахівця, його здатність до емпатії, саморегуляції, ефективної комунікації та педагогічної рефлексії.

Проблема ускладнюється тим, що сучасне інформаційне суспільство характеризується високим рівнем психоемоційного навантаження, швидкими соціокультурними змінами, необхідністю адаптації до цифрового освітнього середовища та постійного оновлення професійних компетентностей. Водночас традиційна система професійної підготовки майбутніх учителів не завжди забезпечує належні умови для цілеспрямованого розвитку емоційного інтелекту студентів мистецьких спеціальностей. Це зумовлює необхідність пошуку нових підходів, методів і засобів професійної підготовки, здатних забезпечити гармонійний розвиток особистості майбутнього вчителя.

Одним із перспективних напрямів розв'язання окресленої проблеми є використання інноваційних технологій навчання, які створюють сприятливі умови для формування емоційної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва. У зв'язку із цим особливою науковою та практичною значущістю набуває обґрунтування потенціалу інноваційних технологій у розвитку емоційного інтелекту майбутніх учителів музичного мистецтва, дослідження особливостей розвитку емоційного інтелекту в умовах використання інноваційних технологій навчання.

Аналіз основних досліджень і публікацій з порушеної проблеми. Проблема розвитку емоційного інтелекту майбутнього вчителя музичного мистецтва останніми роками активно досліджується у психолого-педагогічній та мистецько-освітній науці. Зростання інтересу до цього феномену зумовлене потребою підготовки вчителя, здатного до ефективної емоційної взаємодії, творчої комунікації, саморегуляції та створення позитивного психологічного середовища в освітньому процесі. Науковці наголошують, що професійна діяльність учителя музичного мистецтва має виразний емоційно-комунікативний характер, тому рівень розвитку емоційного інтелекту безпосередньо впливає на якість його професійної підготовки та педагогічної діяльності.

Теорія емоційного інтелекту, основні положення якої трактують ідеї гармонізації емоційного й інтелектуального в людині, була створена науковими працями американських та ізраїльських учених Дж. Майєра, П. Селовея, Д. Карузо, Д. Гоулмана, Г. Гарднера, Р. Бар-Она [9, 151].

Зокрема, зарубіжні вчені П. Селовея та Дж. Майєр [12] розглядали емоційний інтелект як здатність людини розпізнавати власні та чужі емоції, керувати ними й використовувати емоційну інформацію у процесі мислення та спілкування. Значний внесок у популяризацію цієї проблематики здійснив Д. Гоулман [11], який довів важливість емоційної компетентності для професійної успішності особистості.

Теоретичні засади емоційного інтелекту сформувався на основі наукових напрацювань зарубіжних і вітчизняних психологів першої половини ХХ століття. Важливе значення для розвитку цієї теорії мали концепція соціального інтелекту Е. Торндайка, теорія «практичного інтелекту» Р. Стенберга, когнітивний підхід до вивчення емоцій Р. Лазаруса, а також концепції «емоційної думки» Р. Ліпера та «емоційного мислення» Г. Майєра.

Проблематика сучасних наукових досліджень емоційного інтелекту пов'язана з вивченням сутності, структури, якісних характеристик цього феномену. Також ученими досліджується роль емоційного інтелекту у професійній діяльності, підготовці та адаптації молодих фахівців. Окремо емоційний інтелект розглядається як компонент емоційної саморегуляції, професійної культури.

Українськими вченими емоційний інтелект активно досліджується в галузі теоретичної і практичної психології. Ж. Вірна та К. Брагіна вивчають емоційний інтелект у смисловому локусі професіоналізації особистості [2]. Проблеми психології розвитку емоційного інтелекту у системі професійної підготовки фахівців гуманітарного профілю присвятила ряд досліджень В. Зарицька [5].

У вітчизняній педагогічній науці питання розвитку емоційного інтелекту майбутніх учителів музичного мистецтва ґрунтовно досліджує Л. Ракітянська [9]. Вчена акцентує увагу на тому, що специфіка професійної діяльності вчителя музичного мистецтва зумовлює особливу роль емоційного інтелекту як професійно значущої якості педагога. У своїх працях авторка розкриває сутність емоційного інтелекту вчителя-музиканта через такі компоненти, як емпатія, емоційна комунікація, образне мислення, саморегуляція та емоційна рефлексія.

У дослідженні «Аналіз наукових поглядів на проблему формування емоційного інтелекту майбутнього вчителя музичного мистецтва» Л. Ракітянська обґрунтовує, що емоційний інтелект учителя музичного мистецтва формується під впливом гуманістичної сутності педагогічної діяльності та емоційно-образної природи музичного мистецтва. Вчена підкреслює, що професійна підготовка майбутнього педагога-музиканта має бути спрямована не лише на розвиток фахових знань і виконавських умінь, а й на формування емоційної культури особистості [8].

Проблему педагогічних умов розвитку емоційного інтелекту майбутніх учителів музичного мистецтва досліджує Гао Юань. Авторка визначає важливими умовами розвитку емоційного інтелекту створення емоційно комфортного освітнього середовища, використання інтерактивних методів навчання, розвиток рефлексивних умінь студентів та активізацію творчої діяльності у процесі фахової підготовки [3].

На важливості емоційного інтелекту як складника soft skills сучасного вчителя музичного мистецтва наголошує О. Козій. У своїх наукових розвідках дослідниця акцентує увагу на ролі емоційної компетентності у диригентсько-хоровій підготовці студентів та підкреслює значення комунікативних, емпатійних і творчих умінь у професійному становленні майбутнього педагога-музиканта [6].

Окремі аспекти емоційної сфери майбутнього вчителя музичного мистецтва висвітлено у працях Ж. Колоскової, яка досліджує проблему розвитку емоційної стійкості студентів у процесі вокальної підготовки. Авторка доводить, що емоційна стійкість є необхідною умовою успішної виконавської та педагогічної діяльності вчителя музичного мистецтва [7].

Питання сутності та функцій емоційного інтелекту в діяльності майбутнього вчителя музичного мистецтва розглядає І. Гожельник. Дослідниця визначає емоційний інтелект як важливий компонент професійної компетентності педагога, що забезпечує ефективність творчої взаємодії та художньо-педагогічної комунікації [4].

У сучасних наукових дослідженнях також простежується тенденція до інтеграції емоційного інтелекту та інноваційних технологій навчання. Зокрема, Н. Брояко та В. Дорофєєва обґрунтовують інтегративний підхід до розвитку емоційного інтелекту засобами музичної освіти та підкреслюють ефективність сучасних цифрових і творчих технологій у розвитку емоційної сфери студентів [1].

Аналіз наукових джерел засвідчує, що проблема розвитку емоційного інтелекту майбутнього вчителя музичного мистецтва є багатоаспектною та актуальною. Водночас недостатньо дослідженими залишаються питання комплексного використання інноваційних технологій у процесі формування емоційного інтелекту студентів мистецьких спеціальностей, що й зумовлює необхідність подальших наукових пошуків у цьому напрямі.

Мета статті полягає в обґрунтуванні педагогічного потенціалу інноваційних технологій у розвитку емоційного інтелекту майбутніх учителів музичного мистецтва та визначенні особливостей розвитку зазначеного феномену в умовах використання інноваційних технологій.

Методологія дослідження ґрунтується на використанні комплексу загальнонаукових і спеціальних методів: аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення наукової літератури, систематизації психолого-педагогічних джерел, а також методів теоретичного моделювання й педагогічного прогнозування.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах цифровізації освіти інноваційні технології стають важливим чинником розвитку емоційного інтелекту майбутніх учителів музичного мистецтва, професійна діяльність яких ґрунтується не лише на фахових знаннях і виконавських вміннях, а й на здатності до емоційної взаємодії, емпатії, творчої комунікації, саморегуляції та художньо-емоційного впливу на особистість учня. Саме тому використання інноваційних технологій у процесі професійної підготовки створює сприятливі умови для комплексного розвитку емоційної сфери майбутнього фахівця.

Проблема застосування інноваційних технологій у педагогічній діяльності висвітлена у дослідженнях багатьох учених (В. Беспалько, В. Бондар, С. Гончаренко, З. Курлянд, О. Падалка, О. Пехота, К. Платонов, Г. Селевко та ін.). Проблеми підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва до інноваційної діяльності, активізації їх творчого потенціалу приділяли увагу Н. Гребенюк, О. Єременко, К. Завалко, Л. Коваль, А. Козир, В. Лабунець, О. Олексюк, В. Орлов, Г. Падалка, Л. Паньків, О. Ростовський, О. Рудницька, О. Щолокова, О. Юцевич та інші.

Гао Юань зазначає, що ефективність розвитку емоційного інтелекту майбутніх учителів музичного мистецтва значною мірою залежить від упровадження інноваційних педагогічних технологій, які поєднують творчість, комунікацію, емоційне переживання та рефлексію. Саме інноваційні підходи забезпечують активне включення студентів у художньо-творчу діяльність та сприяють формуванню їхньої емоційної компетентності [3].

Учені підкреслюють також значення інноваційних технологій у забезпеченні активної взаємодії учасників освітнього процесу. Так, інтерактивні методи навчання, цифрові платформи, мультимедійні ресурси, проєктні технології та творчі онлайн-середовища стимулюють емоційну включеність студентів у навчальну діяльність, сприяють розвитку здатності до ефективної комунікації.

Важливою перевагою інноваційних технологій є також можливість розвитку навичок емоційної саморегуляції та рефлексії. Використання тренінгових методик, арттерапевтичних технологій, рефлексивних вправ, творчих кейсів і ситуаційного моделювання сприяє усвідомленню студентами власних емоцій, розвитку емоційної стійкості та здатності контролювати емоційні реакції у професійній діяльності. Це особливо важливо для майбутнього вчителя музичного мистецтва, професійна діяльність якого характеризується високим рівнем емоційного навантаження та потребує здатності до емоційної врівноваженості.

Науковці підкреслюють, що використання інноваційних технологій дозволяє створити емоційно комфортне та особистісно орієнтоване освітнє середовище, яке є важливою умовою формування емоційного інтелекту. Так, Л. Ракітянська зазначає, що розвиток емоційного інтелекту майбутнього вчителя музичного мистецтва пов'язаний із залученням студентів до емоційно насиченої художньо-творчої діяльності, яка забезпечує розвиток емпатії, емоційної чутливості та художньо-образного мислення [9].

Особливого значення набувають мультимедійні та цифрові технології, оскільки музичне мистецтво безпосередньо пов'язане з емоційним сприйняттям інформації. Використання аудіо- та відеоматеріалів, інтерактивних музичних платформ, цифрових інструментів для створення музики та онлайн-комунікації сприяє посиленню емоційного впливу навчального матеріалу, розвитку емоційної пам'яті, асоціативного мислення та творчої уяви студентів.

Інформаційно-комунікаційні технології дозволяють урізноманітнювати форми мистецької діяльності, стимулюють інтерес до навчання та активізують емоційно-ціннісне ставлення до музичного мистецтва [10].

Суттєве значення інноваційних технологій полягає і в стимулюванні творчого самовираження студентів. Проєктні методи, цифрові музичні лабораторії, віртуальні творчі середовища, інтерактивні музичні програми сприяють розвитку креативності, емоційної відкритості та художньо-естетичної активності майбутніх учителів музичного мистецтва. Саме творча діяльність є ефективним засобом розвитку емоційної чутливості та емоційно-ціннісного ставлення до мистецтва.

Отже, значення інноваційних технологій у розвитку емоційного інтелекту майбутніх учителів музичного мистецтва полягає у створенні умов для емоційно насиченої творчої діяльності, розвитку емпатії, саморегуляції, комунікативних умінь, емоційної рефлексії та творчого мислення. Їх використання забезпечує підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх педагогів і сприяє формуванню особистості вчителя, здатного до гуманістичної, емоційно чутливої та інноваційної педагогічної діяльності.

Розвиток емоційного інтелекту майбутнього вчителя музичного мистецтва в умовах використання інноваційних технологій має низку специфічних особливостей, зумовлених як природою музичного мистецтва, так і сучасними тенденціями цифровізації освіти. Особливість професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва полягає у поєднанні художньо-творчої, емоційно-комунікативної та педагогічної діяльності, що потребує високого рівня емоційної культури, здатності до емпатії, саморегуляції та творчої взаємодії. Саме тому інноваційні технології виступають не лише засобом модернізації освітнього процесу, а й ефективним інструментом розвитку емоційного інтелекту студентів мистецьких спеціальностей.

Однією з провідних особливостей цього процесу є забезпечення інтеграції емоційного та когнітивного компонентів навчання. Використання мультимедійних, інтерактивних та цифрових технологій забезпечує одночасне поєднання раціонального засвоєння навчального матеріалу з емоційно-образним переживанням музичного мистецтва. Завдяки застосуванню аудіовізуальних засобів, цифрових музичних платформ, інтерактивних презентацій і віртуальних мистецьких середовищ студенти не лише отримують інформацію, а й емоційно залучаються до процесу музичного сприйняття та творчої інтерпретації. Це сприяє розвитку емоційної чутливості, асоціативного мислення та здатності до художнього переживання.

Важливою особливістю розвитку емоційного інтелекту є активізація емоційно-комунікативної взаємодії між учасниками освітнього процесу. Інноваційні технології створюють умови для організації інтерактивного навчання, творчої співпраці, групових проєктів, онлайн-комунікації та колективного музичного виконавства. У процесі такої діяльності студенти вчаться розуміти емоційний стан інших людей, проявляти емпатію, здійснювати емоційну

підтримку та будувати конструктивні міжособистісні взаємини. Комунікативна спрямованість інноваційного навчання сприяє розвитку соціального компонента емоційного інтелекту, що є надзвичайно важливим для майбутньої педагогічної діяльності.

Ще однією особливістю є посилення ролі рефлексивної діяльності студентів у процесі навчання. Інноваційні технології навчання забезпечують широкі можливості для самоаналізу, оцінювання власного емоційного стану, усвідомлення творчих досягнень і професійного саморозвитку. Використання електронних портфоліо, рефлексивних щоденників, творчих цифрових проєктів, відеоаналізу музично-педагогічної діяльності сприяє формуванню навичок емоційної саморегуляції та самоконтролю. Майбутній учитель музичного мистецтва вчиться аналізувати власні емоційні реакції, керувати емоціями та адаптувати свою поведінку відповідно до педагогічних ситуацій.

Специфічною особливістю розвитку емоційного інтелекту в умовах використання інноваційних технологій є індивідуалізація освітнього процесу. Сучасні цифрові ресурси дозволяють враховувати індивідуальні психологічні, емоційні та творчі особливості студентів, створюючи умови для розвитку їхнього особистісного потенціалу. Завдяки використанню інтерактивних платформ, онлайн-курсів, творчих цифрових інструментів і мультимедійних ресурсів студенти мають можливість працювати у власному темпі, обирати форми творчої діяльності, самостійно моделювати освітню траєкторію та розвивати емоційну сферу відповідно до власних потреб і здібностей.

Особливе значення у розвитку емоційного інтелекту майбутнього вчителя музичного мистецтва має художньо-творча спрямованість інноваційних технологій. Музичне мистецтво як емоційно насичений вид діяльності створює унікальні можливості для розвитку емоційної виразності, емпатії та художньо-образного мислення. Використання цифрових музичних редакторів, віртуальних музичних студій, інтерактивних програм для створення музики та мультимедійних засобів дозволяє студентам глибше переживати музичні образи, емоційно інтерпретувати мистецькі твори та реалізовувати власний творчий потенціал.

Важливою особливістю є також розвиток емоційної стійкості та адаптивності майбутніх учителів у процесі використання інноваційних технологій. Сучасне освітнє середовище характеризується високою динамічністю, інформаційним навантаженням та необхідністю швидкої адаптації до нових умов професійної діяльності. Участь у творчих онлайн-проєктах, дистанційних формах мистецької комунікації, інтерактивних тренінгах та цифрових освітніх середовищах сприяє формуванню психологічної гнучкості, емоційної врівноваженості та здатності ефективно реагувати на професійні виклики.

Науковці підкреслюють, що розвиток емоційного інтелекту майбутніх учителів музичного мистецтва в умовах використання інноваційних технологій має комплексний характер. Л. Ракітянська зазначає, що формування емоційного інтелекту педагога-музиканта відбувається через взаємодію емоційної, когнітивної, творчої та комунікативної сфер особистості, а інноваційні технології значно посилюють ефективність цього процесу завдяки активізації художньо-творчої діяльності студентів [9].

Висновки. Таким чином, аналіз наукової літератури дозволив уточнити сутність розвитку емоційного інтелекту майбутніх учителів музичного мистецтва в умовах використання інноваційних технологій як інтегративного процесу, що поєднує емоційний, когнітивний, творчий, комунікативний та рефлексивний компоненти професійної підготовки. Розвиток емоційного інтелекту майбутніх учителів музичного мистецтва є важливою складовою їх професійної підготовки та необхідною умовою ефективно педагогічної діяльності. Інноваційні технології мають значний потенціал у розвитку емоційного інтелекту здобувачів мистецької освіти. Визначені особливості розвитку емоційного інтелекту майбутніх учителів музичного мистецтва в умовах використання інноваційних технологій полягають у поєднанні емоційного та когнітивного компонентів, активізації творчої та комунікативної діяльності, посиленні рефлексивних процесів, індивідуалізації навчання, розвитку емоційної стійкості та створенні емоційно комфортного мистецько-освітнього середовища. Використання інноваційних технологій сприяє формуванню професійно значущих якостей, активізації емоційно-ціннісної сфери студентів, розвитку емпатії, емоційної саморегуляції, рефлексії та творчого мислення.

Перспективи подальшого вирішення окресленої проблеми вбачаються у розробленні та впровадженні спеціальних методик і програм розвитку емоційного інтелекту майбутніх учителів музичного мистецтва із застосуванням цифрових, інтерактивних та арт-терапевтичних технологій.

References

1. Брояко Н., Дорофєєва В. Музика та емоційний інтелект: експлікація концепту інтегративного підходу в музичній освіті. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Музичне мистецтво*. 2025. № 8 (2). С. 179–191. URL: <https://doi.org/10.31866/2616-7581.8.2.2025.346282> (дата звернення: 08.05.2026).
Broiako, N., & Dorofieieva, V. (2025). Muzyka ta emotsiinyi intelekt: eksplikatsiia kontseptu intehratyvnoho pidkходу v muzychnii osviti [Music and Emotional Intelligence: Explication of the Concept of an Integrative Approach in Music Education]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu kultury i mystetstvo. Serii: Muzychne mystetstvo – Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series: Musical Art*, 8 (2), 179–191. DOI: 10.31866/2616-7581.8.2.2025.346282 [in Ukrainian].
2. Вірна Ж. П., Брагіна К. І. Емоційний інтелект у смисловому локусі професіоналізації особистості. *Проблеми сучасної психології*. 2015. № 2 (8). С. 38–43.
Virna, Zh. P., & Brahina, K. I. (2015). Emotsiinyi intelekt u smyslovomu lokusi profesionalizatsii osobystosti [Emotional Intelligence in the Semantic Locus of Personality Professionalization]. *Problemy suchasnoi psykholohii – Problems of Modern Psychology*, 2 (8), 38–43. [in Ukrainian].
3. Гао Юань. Педагогічні умови розвитку емоційного інтелекту майбутніх учителів музичного мистецтва. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Серія «Психолого-педагогічні науки»*. 2019. № 1. С. 109–115. URL: <https://doi.org/10.31654/2663-4902-2019-PP-1-109-115> (дата звернення: 08.05.2026).
Hao, Yuan. (2019). Pedagogichni umovy rozvytku emotsiinoho intelektu maibutnix uchyteliv muzychnoho mystetstva [Pedagogical Conditions for the Development of Preservice Music Teachers' Emotional Intelligence]. *Naukovi zapysky NDU im. M. Hoholia. Serii «Psykhologo-pedahohichni nauky» – Scientific Notes of Nizhyn Mykola Gogol State University. Series «Psychological and Pedagogical Sciences»*, 1, 109–115. DOI: 10.31654/2663-4902-2019-PP-1-109-115 [in Ukrainian].
4. Гофельник І. Феномен емоційного інтелекту в діяльності майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2023. Вип. 94. С. 27–33.
Hozhelnyk, I. (2023). Fenomen emotsiinoho intelektu v diialnosti maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva [The Phenomenon of Emotional Intelligence in the Work of a Preservice Music Teacher]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M.P. Dragomanova. Serii 5. Pedagogichni nauky: realii ta perspektyvy – Scientific Journal of Dragomanov National Pedagogical University. Series 5. Pedagogical Sciences: Realities and Prospects*, 94, 27–33. [in Ukrainian].
5. Зарицька В. В. Психологія розвитку емоційного інтелекту у системі професійної підготовки фахівців гуманітарного профілю: дис. ... д-ра психол. наук: 19.00.07. Запоріжжя, 2012. 513 с.
Zarytska, V. V. (2012). *Psykhologhiia rozvytku emotsiinoho intelektu u systemi profesiinoyi pidhotovky fakhivtsiv humanitarnoho profilii* [Psychology of the Development of Emotional Intelligence in the System of Professional Training of Humanitarian Specialists]. Doctoral dissertation, Classic Private University, Zaporizhzhia, Ukraine. 513. [in Ukrainian].
6. Козій О. Роль емоційного інтелекту як soft skills у диригентсько-хоровій підготовці сучасного вчителя музичного мистецтва. *Актуальні проблеми мистецької педагогіки*. 2025. Вип. 1 (8). С. 10–14. URL: <https://doi.org/10.24195/artstudies.2025-1.2>
Kozii, O. (2025). Rol emotsiinoho intelektu yak soft skills u dyryhentsko-khorovii pidhotovtsi suchasnoho vchytelia muzychnoho mystetstva [The Role of Emotional Intelligence as Soft Skills in the Conducting and Choral Training of a Modern Music Teacher]. *Aktualni problemy mystetskoï pedahohikiy – Current Problems of Art Pedagogy*, 1 (8), 10–14. DOI: 10.24195/artstudies.2025-1.2 [in Ukrainian].
7. Колоскова Ж. Розвиток емоційної стійкості майбутнього вчителя музичного мистецтва в класі вокалу. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2022. Вип. 204. С. 138–143.
Koloskova, Zh. (2022). Rozvytok emotsiinoi stiikosti maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva v klasi vokalu [Development of the Preservice Music Teacher's Emotional Resilience in a Vocal Class]. *Naukovi zapysky. Serii: Pedagogichni nauky – Scientific Notes. Series: Pedagogical Sciences*, 204, 138–143. [in Ukrainian].
8. Ракітянська Л. М. Аналіз наукових поглядів на проблему формування емоційного інтелекту майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Педагогічний часопис Волині*. 2019. № 2 (13). С. 39–47.
Rakitiyanska, L. M. (2019). Analiz naukovykh pohliadiv na problemu formuvannia emotsiinoho intelektu maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva [Analysis of Scientific Views on the Problem of Forming the Emotional Intelligence of a Preservice Music Teacher]. *Pedahohichniy chasopys Volyni – Volyn Pedagogical Journal*, 2 (13), 39–47. [in Ukrainian].
9. Ракітянська Л. М. Теорія і практика формування емоційного інтелекту майбутніх учителів музичного мистецтва в університеті: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Київ, 2021. 592 с.

- Rakitińska, L. M. (2021). *Teoriia i praktyka formuvannia emotsiinoho intelektu maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva v universyteti [Theory and Practice of Forming the Emotional Intelligence of Preservice Music Teachers at the University]*. Doctoral dissertation, Borys Grinchenko Kyiv University, Kyiv, Ukraine. 592. [in Ukrainian].
10. Шевченко І. Л. Особливості використання інформаційно-комунікаційних технологій для розвитку вокально-виконавської майстерності майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2024. Вип. 214. С. 366–371. URL: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-214-366-371> (дата звернення: 10.05.2026).
- Shevchenko, I. L. (2024). *Osoblyvosti vykorystannia informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii dlia rozvytku vokalno-vykonavskoi maisternosti maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva [Peculiarities of the Use of Information and Communication Technologies for the Development of Vocal and Performing Skills of a Preservice Music Teacher]*. *Naukovi zapysky. Serii: Pedagogichni nauky – Scientific Notes. Series: Pedagogical Sciences*, 214, 366–371. DOI: [in Ukrainian].
11. Goleman, D. (1995). *Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ*. New York: Bantam Books. 352. [in English].
12. Mayer, J. D., & Salovey, P. (1997). What is Emotional Intelligence? In *Emotional Development and Emotional Intelligence: Implications for Educators*. New York: Basic, 3–31. [in English].

Doroshenko Tetiana

<https://orcid.org/0000-0002-8751-421X>
Web of Science Researcher ID JFJ-8766-2023
Scopus Author ID 57203247942

Doctor of Pedagogical Sciences (Ed. D.),
Professor at the Department of Arts Disciplines,
T.H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»
(Chernihiv, Ukraine) E-mail: tatjanadoroshenko25@gmail.com

DEVELOPMENT OF PRESERVICE MUSIC TEACHERS' EMOTIONAL INTELLIGENCE BY MEANS OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES

The article deals with the problem of the preservice Music teachers' emotional intelligence development by means of innovative technologies in the system of professional art education. The relevance of the study is due to the need to form an emotionally competent teacher capable of effective communication, creative interaction, emotional self-regulation and the creation of a favorable educational environment in the context of modern socio-cultural transformations.

The purpose of the article is to substantiate the pedagogical potential of innovative technologies in the preservice Music teachers' emotional intelligence development and to determine the peculiarities of the development of this phenomenon by means of innovative technologies.

The research methodology is based on the use of a complex of general scientific and special methods: analysis, synthesis, comparison, generalization of scientific literature, systematization of psychological and pedagogical sources, as well as methods of theoretical modeling and pedagogical forecasting.

The scientific novelty of the study is in clarifying the essence of the preservice Music teachers' emotional intelligence development by means of innovative technologies as an integrative process that combines emotional, cognitive, creative and communicative components of professional training; substantiating the pedagogical potential of innovative technologies in the development of students' emotional intelligence; determining the peculiarities of the development of emotional intelligence by means of innovative technologies.

Conclusions. *The development of the preservice Music teachers' emotional intelligence is an important component of their professional training and a necessary condition for effective pedagogical activity. It has been substantiated that innovative technologies have significant potential in the development of emotional intelligence of students of art education. The identified peculiarities of the preservice Music teachers' emotional intelligence development by means of innovative technologies are the combination of emotional and cognitive components, activation of creative and communicative activity, strengthening of reflective processes, individualization of learning, development of emotional stability and creation of an emotionally comfortable artistic and educational environment. The use of innovative technologies contributes to the formation of professionally significant qualities, activation of the emotional and value sphere of students, development of empathy, emotional self-regulation, reflection and creative thinking.*

Keywords: *emotional intelligence, preservice Music teachers, innovative technologies, art education, emotional competence.*

Стаття надійшла до редакції 01.04.2026

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор Олексій Торубара